

Aanpak Bargerveen

eindelijk uit roestige startblokken

REPORTAGE HERINRICHTING BARGERVEEN

Het had een jarenlange aanloop, maar de herinrichting van hoogveenreservaat Bargerveen komt eindelijk van de grond.

Rien Kort

WEITEVEEN Nynke Houwing en Christina Schipper-Hulshof turen over de kale akkers van de 'Laars van Griendtsveen', een landbouwgebied naast het Bargerveen. De vergeelde stengels van maïsplanten en de zwarte grond geven een doodse indruk. Maar binnen een jaar zal dit terrein, dat ingeklemd zit tussen Weiteveen en het Bargerveen, zijn omgetoverd in een bufferzone met slenk, grasland en – als alles volgens plan verloopt – een schapenweide met kooi.

Beide vrouwen zijn intensief betrokken bij de grootschalige herinrichting die het Bargerveen te wachten staat. Oud-wethouder Houwing van de gemeente Emmen is de onafhankelijk voorzitter van de vorig jaar ingestelde Bestuurscommissie Bargerveen-Schoonebeek, die de herinrichting aanstuurt en controleert. De opdracht komt van de provincie Drenthe, maar de uitvoering van de werkzaamheden ligt bij een speciaal projectbureau, waar Schipper-Hulshof deel van uitmaakt. De belangrijkste taak is de aanleg van een drietal bufferzones ten noorden, westen en zuiden van het Bargerveen. Die moeten voorkomen dat het unieke hoogveengebied droogt.

Het Bargerveen was ooit onderdeel van het 300 vierkante kilometer grote Bourtangter Moor, een veengebied dat zich uitstrekte over het Duitse Emsland en de oostgrens

'Boeren, toeristen, omwonenden en de natuur gaan allemaal profiteren'

van Drenthe en Groningen. Toen de veenontginning in de jaren zestig van de vorige eeuw stopte, lagen er al plannen om van het voormalige wingebied een natuurreservaat te maken. Maar door de oliëwinning bij Schoonebeek, botsingen met agrarische belangen en aanhoudende veranderingen in het landelijke natuurbeleid kwam het project niet uit de startblokken.

Ondertussen dreigde het gebied te verdrogen, vertelt Houwing. „Zonder een kunstmatige ophoging verdroogt het gebied door een te lage grondwaterstand. Daarmee dreigt een van de laatste nog bestaande Europese hoogveengebieden te verdwijnen. Het Bargerveen is onderdeel van de landelijke Ecologische Hoofdstructuur en bovendien een Natura 2000-gebied, dus het was onvermijdelijk dat er iets moest gebeuren. Maar het tijdig onderne-

men van actie is afhankelijk geweest van de politieke besluitvorming.”

Om de verdroging tegen te gaan, moet de diepere grondwaterstand boven de veenbasis komen. Christina Schipper: „Door oxidatie en indroging treedt verbossing en vergrassing op en dat is funest voor de ontwikkeling van hoogveen. De grond moet nat, schraal en zuur blijven. Rond het gebied zijn echter lekken ontstaan, veroorzaakt door de vroegere vervening en de aanleg van sloten.”

Een dreigende situatie voor het Bargerveen, dat niet alleen als natuurgebied, maar ook als waterbergende grote waarde heeft. Bij hevige regenval houdt het gebied water vast. Zo blijft de grond in het Bargerveen nat en vormen de bufferzones een schakel tussen de natuur en de dorpskernen. Dankzij de bufferzones kan het waterschap Vechtstromen ook de waterbeheersing van omliggende landbouwpercelen op orde worden gebracht.

En dan is er nog de grote aantrekkingskracht die het Bargerveen op fietsers en wandelaars uitoefent. „De natuurfunctie van het Bargerveen is gebaseerd op een zorgvuldige balans tussen ecologie en economie”, stelt Schipper. „Ook wordt de leefbaarheid in het gebied met de herinrichting geborgd.”

Eind vorig jaar werd die herinrichting nieuw leven ingeblazen door de extra miljoenen die het Rijk beschikbaar

stelde voor natuurontwikkeling. Maar liefst 7 miljoen euro vloeit naar het project Bargerveen-Schoonebeek. De gemeente Emmen, het Waterschap Vechtstromen en de provincie leggen daar gezamenlijk nog eens 2 miljoen euro bij. Op dat geld zit wel een houdbaarheidsdatum: binnen vier jaar moet er sprake zijn van noemenswaardige resultaten.

Schipper: „Er worden drie bufferzones bij Zwartemeer, Weiteveen en Schoonebeek aangelegd. Dit zijn hydrologische gebieden met een hoge waterstand die overvloedig regenwater vasthouden en het wegstromen ervan tegengaan. „De noordelijke buffer komt te liggen bij de Verlengde Meerwijk, tussen Zwartemeer en het Bargerveen in. Het gaat om een gebied van 65 hectare, dat bij bovenmatige regen een kwart miljoen kuub aan water moet opvangen. Om te voorkomen dat het water naar Duitsland sijpelt, wordt tegen de grens een kade aangelegd met daar bovenop een verbeterd fietspad. Tegelijkertijd wordt gekeken hoe kan worden samengewerkt met Duitsland om het toerisme in het gebied te versterken.”

Bij Weiteveen wordt in het noordoosten de 35 hectare van de Laars van Griendtsveen omgetoverd tot een hydrologische buffer en schapenweide met kooi. Schipper: „Daarmee moet meteen de wateroverlast bij Weiteveen zoveel mogelijk worden ingeperkt.” De aanschaf van gronden en de planvorming voor deze twee gebieden zijn volop in ontwikkeling, in samenspraak met de streek. De realisatie kan binnen vier jaar worden afgerond.

Van een heel andere orde is de bufferzone ten zuiden van het natuurreservaat. Vanaf de grens met Duitsland tot aan de Kerkenweg in Nieuw-Schoonebeek

wordt onder de Steemanstraat een 500 meter lange strook van 220 hectare ingericht als buffer. De grootste uitdaging is de herkaveling van de landbouwpercelen in het gebied. Een speciale commissie stelt daarvoor een ruilplan op. Houwing: „Dat wordt nog een aardige legpuzzel voor alle betrokkenen. Er spelen belangen van de landbouw, maar ook de waterhuishouding in dit gebied moet optimaal worden gemaakt. Daar hebben de boeren ook baat bij.”

Natuurontwikkeling in dit gebied ligt gevoelig omdat boeren zich steeds meer beperkt voelen in hun bedrijfsvoering. Houwing: „De natuur lijkt voor hen soms net een Rupsje Nooitgenoeg. Maar het is niet de bedoeling om het gebied in agrarisch opzicht te laten leeglopen. Samen willen we kijken naar een oplossing.” Voor het project is nog minder dan 40 bunder land nodig. Christina Schipper: „We hebben twee boeren uitgekocht en extra gronden kunnen aankopen om het ruilproces te versnellen.” Houwing: „Bij elke bufferzone wordt ook gekeken naar een recreatieve invulling van het terrein. Dat gebeurt in samenspraak met de omwonenden.” Het is nog onbekend of de Steemanstraat verdwijnt of wordt verplaatst.

Dankzij de financiële injectie van de provincie en de bestuurlijke ruimte, ziet het er naar uit dat de herinrichting van het Bargerveen na decennia vol onzekerheid eindelijk zijn voltooiing bereikt. Houwing en Schipper zijn er blij mee. Houwing: „Boeren, omwonenden, toeristen en de natuur gaan allemaal profiteren van deze plannen. Het project biedt mooie kansen voor dit gebied. Na jaren van afwachten, gebeurt er eindelijk iets. Bij alle betrokkenen merk je dat dit besef ten volle is doorgedrongen.”

◀ Nynke Houwing en Christina Schipper (rechts) zijn blij dat de herinrichting van het Bargerveen op gang komt.
Foto: Boudewijn Bunting